

**Smernice EBA
o
kapitalski zahtevi za presežno tveganje
neplačila in migracije (IRC)
EBA/GL/2012/3**

London, 16. maj 2012

Vloga teh smernic

1. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba EBA). V skladu s členom 16(3) uredbe EBA si pristojni organi in udeleženci na finančnem trgu na vsak način prizadevajo za upoštevanje teh smernic.

2. V smernicah je predstavljeno stališče Evropskega bančnega organa (EBA) o ustreznih nadzornih praksah v evropskem sistemu finančnega nadzora oziroma kako bi bilo treba izvajati zakonodajo Unije na določenem področju. Organ EBA zato pričakuje, da bodo smernice upoštevali vsi pristojni organi in udeleženci na finančnem trgu, ki so jim te namenjene. Pristojni organi, za katere veljajo smernice, se z njimi uskladijo tako, da jih ustrezno vključijo v svoje nadzorne prakse (na primer s spremembo pravnega okvira ali nadzornih pravil in/ali smernic ali nadzornih postopkov), tudi kadar so določene smernice namenjene predvsem institucijam.

Zahteve v zvezi z obveščanjem

3. V skladu s členom 16(3) uredbe EBA morajo pristojni organi do 16. julija 2012 organ EBA obvestiti, ali ravnajo ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, oziroma navesti razloge za njihovo neupoštevanje. Če organ EBA do tega roka ne prejme nobenega obvestila, se šteje, da pristojni organ ne ravna v skladu s smernicami. Obvestila je treba poslati na obrazcu iz oddelka V na e-naslov compliance@eba.europa.eu z navedbo sklica „EBA/GL/2012/3“. Obvestila morajo predložiti osebe, ki so ustrezno pooblaščen za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov.

4. Obvestila pristojnih organov, navedena v prejšnjem odstavku, se objavijo na spletišču EBA v skladu s členom 16 uredbe EBA.

Vsebina

Smernice EBA o kapitalski zahtevi za presežno tveganje neplačila in migracije (IRC)	1
Naslov I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov.....	4
1. Predmet urejanja	4
2. Obseg in raven uporabe	4
3. Opredelitev pojmov	4
Naslov II – Zahteve v zvezi z modeliranjem IRC za institucije	4
A. Obseg uporabe	4
4. Pozicije, ki so predmet izračuna IRC	4
5. Pozicije, ki niso predmet izračuna IRC	5
6. Pozicije v lastniških finančnih instrumentih in izvedenih finančnih instrumentih....	6
7. Pozicije v lastnih dolžniških instrumentih institucije.....	6
8. Stalna izvzetja	7
B. Posamezno modeliranje	7
9. Standard zanesljivosti, primerljiv s pristopom na osnovi notranjih bonitetnih ocen (IRB)	7
10. Kvalitativna merila	7
11. Vir bonitetnih ocen.....	7
12. Vir verjetnosti neplačila (PD) in izgube ob neplačilu (LGD)	8
C. Medsebojna odvisnost	8
13. Korelacije med dogodki neplačila in dogodki migracije.....	8
14. Predpostavke na podlagi kopule	9
15. Dejavniki sistematičnega tveganja	9
16. Koncentracija portfelja	9
17. Matrike prehodov.....	10
18. Predpostavka o nespremenjeni ravni tveganja v enoletnem obdobju za izračun kapitala	11
19. Varovanje pred tveganji	11
D. Vrednotenje dobičkov in izgub	12
20. Učinek spremembe bonitetne ocene na tržne cene	12
21. Izračun dobičkov in izgub	13
E. Obdobje likvidnosti	13
22. Raven, na kateri se določijo obdobja likvidnosti	13
23. Ključna merila za določanje ustreznega obdobja likvidnosti	14
24. Spremljanje obdobja likvidnosti – ključni kazalniki potrebe po pregledu	15
F. Splošno	15
25. Ovrednotenje	15
26. Test uporabnosti.....	16
27. Dokumentacija	16
28. Pristopi IRC, ki temeljijo na različnih parametrih.....	17
29. Pogostost izračuna	17
Naslov III – Končne določbe in izvajanje	18
30. Datum začetka uporabe.....	18

Naslov I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Predmet urejanja

Namen teh smernic je doseči skupno stališče pristojnih organov v EU o modeliranju kapitalske zahteve za presežno tveganje neplačila in migracije (v nadaljnjem besedilu: IRC) za zagotovitev enakih pogojev delovanja v skladu s Prilogo V k Direktivi 2006/49/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2010/76/EU.

2. Obseg in raven uporabe

1. Pristojni organi morajo zahtevati, da institucije iz odstavka 2 spodaj ravnajo v skladu z določbami iz teh smernic o IRC.
2. Te smernice naj bi veljale za institucije, ki uporabljajo pristop notranjih modelov za izračun kapitalskih zahtev za posebno obrestno tveganje v trgovalni knjigi.
3. Smernice so namenjene institucijam na (posamični in konsolidirani) podlagi, za katero zadevni pristojni organ odobri uporabo modela, če v teh smernicah ni določeno drugače.

3. Opredelitev pojmov

V teh smernicah se uporablja naslednja opredelitev pojmov:

- a. Izraz *institucije* pomeni kreditne institucije in investicijska podjetja, kot je določeno v direktivah 2006/48/ES in 2006/49/ES.
- b. Izraz *trajna delna uporaba* iz točke 8 teh smernic pomeni, da so nekatere pozicije, ki so izključene iz tvegane vrednosti (VaR) za posebno tveganje in iz izračuna kapitalske zahteve za presežno tveganje neplačila in migracije (IRC) na podlagi točke 6 Priloge V k Direktivi 2006/49/ES, predmet standardiziranega pristopa za posebno obrestno tveganje.

Naslov II – Zahteve v zvezi z modeliranjem IRC za institucije

A. Obseg uporabe

4. Pozicije, ki so predmet izračuna IRC

1. Izračun IRC mora vključevati vse dolge in kratke pozicije, ki so predmet modelirane zahteve za posebno obrestno tveganje, razen postavk iz točke 5 spodaj.
2. Vključene morajo biti zlasti naslednje pozicije, če spadajo v trgovalno knjigo:

- i. obveznice, ki jih izdajo centralne vlade („državne obveznice“), tudi v primerih, ko bi uporaba standardiziranega pristopa pomenila 0-odstotno kapitalsko zahtevo za posebno obrestno tveganje;
 - ii. strukturirane obveznice, kreditni zapisi ali podobni dolžniški instrumenti, če ne zajemajo izpostavljenosti iz listinjenja ali kreditne izvedene finančne instrumente na podlagi n-tega neplačila;
 - iii. posojila denarnega trga.
3. Vključene morajo biti tudi pozicije, ki izhajajo iz uporabe pristopa vpogleda delnic v kolektivnih naložbenih podjetjih (CIU) in ki bi bile, če bi spadale neposredno v trgovalno knjigo, vključene v izračun IRC v skladu s točko 4.1 zgoraj. Kadar za delnice v CIU ni mogoče uporabiti pristopa vpogleda, je treba uporabiti standardizirani pristop.
4. Naslednje pozicije se ne štejejo za listinjenje in morajo biti zato vključene v izračun IRC, če spadajo v trgovalno knjigo:
 - a. krite obveznice (na primer „Pfandbriefe“), ker so take obveznice zavarovane s premoženjem in niso izdane z listinjenjem;
 - b. s premoženjem zavarovani vrednostni papirji, ki niso skladni z opredelitvijo „pozicije listinjenja“ iz člena 3(1)(f) Direktive 2006/49/ES, ki se sklicuje na člen 4(36) Direktive 2006/48/ES. Na primer, kadar so denarni tokovi iz skupine osnovnih izpostavljenosti dodeljeni imetnikom vrednostnih papirjev na osnovi sorazmerne delitve in torej ni delitve na tranše (na primer pretočni vrednostni papirji, zavarovani s hipoteko).
5. Pozicije v dolžniških finančnih instrumentih v položaju neplačila v trgovalni knjigi je treba, če so bistvenega pomena, vključiti v izračun IRC. V tem primeru so lahko izključene iz elementa migracije v IRC, če neplačane pozicije glede na poseben okvir modela institucije ne vsebujejo tveganja migracije (na primer, če je neplačilo modelirano kot absorpcijsko stanje). Če so te pozicije izključene na podlagi pomembnosti, mora biti institucija sposobna dokazati, da niso bistvenega pomena. V vseh primerih je treba kapitalizirati vsako bistveno tveganje spremembe cen dolžniških vrednostnih papirjev v položaju neplačila, na katero vplivajo negotove ocene poplačila.
6. Opredelitev neplačila v odstavku 5 zgoraj mora biti skladna z opredelitvijo neplačila v bonitetnih ocenah, ki se uporabljajo za modeliranje.

5. Pozicije, ki niso predmet izračuna IRC

Naslednje postavke morajo biti izključene iz izračuna IRC:

- a. listinjenja,
- b. kreditni izvedeni finančni instrumenti na podlagi n-tega neplačila in

- c. pozicije, ki so predmet kapitalske zahteve za posebno obrestno tveganje in se razlikujejo od listninjenj ali kreditnih izvedenih finančnih instrumentov na podlagi n-tega neplačila, če so to pozicije v trgovalnem portfelju s korelacijo (CTP).

6. Pozicije v lastniških finančnih instrumentih in izvedenih finančnih instrumentih

1. Pristojni organi lahko dovolijo, da se v IRC vključijo lastniški finančni instrumenti, s katerimi se trguje na borzi, in pozicije v izvedenih finančnih instrumentih, ki temeljijo na lastniških finančnih instrumentih, s katerimi se trguje na borzi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- i. povezane pozicije v lastniških finančnih instrumentih in kreditnih instrumentih skupaj upravlja opredeljena enota, ki se ukvarja s trgovanjem (na primer arbitraža med zamenljivimi obveznicami in lastniškimi finančnimi instrumenti);
- ii. za zadevno enoto, ki se ukvarja s trgovanjem, so uvedeni postopki za merjenje in upravljanje skupnega kreditnega tveganja in tveganja v zvezi z lastniškimi finančnimi instrumenti ter
- iii. vključene so vse pozicije v lastniških finančnih instrumentih zadevne enote, ki se ukvarja s trgovanjem, da se prepreči izbiranje najboljših pozicij.

2. Če je lastniški finančni instrument, s katerim se trguje na borzi, ali izvedeni finančni instrument, ki temelji na lastniškem finančnem instrumentu, s katerim se trguje na borzi, vključen v izračun IRC, se šteje, da je neplačilo nastalo, če je povezan dolg neporavnan.

3. Ne glede na to, ali so pozicije iz uvrščenih lastniških finančnih instrumentov ali iz izvedenih finančnih instrumentov, ki temeljijo na uvrščenih lastniških finančnih instrumentih, vključene v IRC ali ne, je treba za te pozicije izračunati kapitalsko zahtevo za posebno tveganje, ki v primeru uporabe notranjega modela zajema tveganje nastanka nepričakovanih neugodnih dogodkov (event risk).

7. Pozicije v lastnih dolžniških instrumentih institucije

1. Dolge pozicije iz lastnih dolžniških instrumentov institucije, ki lahko izhajajo iz dejavnosti trgovanja ali vzdrževanja trga z lastnimi obveznicami, morajo biti vključene v obseg modela IRC, vendar je treba za izračun kapitalske zahteve upoštevati le tveganje migracije.

2. Kratke pozicije iz lastnih dolžniških instrumentov institucije, ki lahko izhajajo iz vključitve lastnih dolžniških obveznic v trgovalno knjigo (na primer strukturirane obveznice ali instrumenti denarnega trga) ali iz nakupa zavarovanja, ki ga institucija

opravi v svojem imenu (na primer na podlagi indeksa), je treba vključiti v obseg modela IRC, vendar je treba za izračun kapitalske zahteve upoštevati le tveganje migracije. Tveganje neplačila kratkih pozicij v lastnih dolžniških instrumentih se ne sme modelirati v pristopu IRC.

8. Stalna izvzetja

1. Kadar se uporabijo določbe direktive o kapitalskih zahtevah v zvezi s stalnimi izvzetji, je treba natančno dokumentirati in analizirati razloge za tako uporabo, da se dokaže, da njen namen ni zagotoviti kapitalske zahteve, ki bi bila manj konservativna, kot če bi bile vse pozicije znotraj modela VaR za posebno tveganje in modela IRC.

2. Stalna izvzetja IRC ne bi smela veljati za državne obveznice in izvedene finančne instrumente, ki se nanašajo na državne obveznice, ker se vključitev teh pozicij v model posebnega tveganja in posledično v okvir IRC ne šteje za posebno zahtevno z vidika modeliranja.

B. Posamezno modeliranje

9. Standard zanesljivosti, primerljiv s pristopom na osnovi notranjih bonitetnih ocen (IRB)

Če v teh smernicah ni določeno drugače, je standard zanesljivosti, primerljiv s pristopom na osnovi notranjih bonitetnih ocen (IRB), ki se uporablja za IRC: enoletno obdobje za izračun kapitala in 99,9-odstotni interval zaupanja.

10. Kvalitativna merila

Vse vidike pristopa IRC je treba natančno dokumentirati. To vključuje dokumentacijo za vse opravljene analize, povezane z oblikovanjem predpostavk, tehnikami ocenjevanja, približki ali poenostavitvami. Vse take odločitve je treba utemeljiti na zahtevo pristojnega organa.

11. Vir bonitetnih ocen

1. Institucije se lahko pri pristopu IRC opirajo na notranje ali zunanje bonitetne ocene. Notranje bonitetne ocene, ki se uporabljajo za IRC, morajo biti skladne z načinom njihovega pridobivanja v okviru pristopa IRB.

2. Institucije morajo imeti vzpostavljene postopke za izpeljavo bonitetnih ocen za neocenjene pozicije. Kadar so na voljo kreditni razmiki, je treba jasno dokumentirati njihovo uporabo pri izpeljavi bonitetne ocene. Prav tako je treba dokumentirati

uporabo privzete bonitetne ocene (tj. „rezervne“ bonitetne ocene za pozicije, kadar ni mogoče uporabiti nobenega opazovanega podatka za izpeljavo bonitetne ocene). Vsak uporabljen bonitetni sistem mora čim bolj razlikovati med ustreznimi skupinami pozicij.

3. Institucija mora imeti vzpostavljeno dokumentirano hierarhijo virov bonitetnih ocen za določanje bonitetne ocene posamezne pozicije. Če institucija uporablja različne vire bonitetnih ocen (na primer notranje in zunanje bonitetne ocene ali različne ocene zunanjih bonitetnih ocen institucij), mora bonitetne ocene dosledno določiti v skupni bonitetni lestvici.

12. Vir verjetnosti neplačila (PD) in izgube ob neplačilu (LGD)

1. Če ima institucija odobrene ocene verjetnosti neplačila (PD) ali ocene verjetnosti neplačila in izgube ob neplačilu (LGD) kot del pristopa IRB iz člena 84 Direktive 2006/48/ES, se lahko ta podatek uporabi tudi kot vir za pridobivanje ocen PD in LGD za IRC.

2. Če institucija nima odobrenih PD in/ali LGD na podlagi pristopa IRB ali če PD in/ali LGD na podlagi pristopa IRB ne obstajajo za izdajatelja ali vrednostni papir v trgovalni knjigi, jih je treba izračunati po metodologiji, ki je skladna z metodologijo IRB in ki jo mora nato pristojni organ posebej odobriti za IRC.

3. PD, ki niso občutljive na tveganje, ne smejo biti sprejemljive kot ocene opazovanih (preteklih) PD za modeliranje prehodov bonitetnih ocen ali neplačila. Če se uporabijo PD, ugotovljeni iz tržnih cen, mora institucija opraviti ustrezne popravke, da bi na podlagi verjetnosti, ki ni občutljiva na tveganje, pridobila dejansko mero verjetnosti, ter rezultate svoje metodologije primerjati s preteklimi podatki.

4. Institucije lahko uporabijo tudi PD in LGD iz zunanjih virov (na primer bonitetnih agencij), ker se na splošno štejejo za primerne.

5. Institucije morajo določiti hierarhijo, po kateri razvrstijo svoje prednostne vire PD in LGD, da bi se izognile izbiranju najboljših parametrov.

C. Medsebojna odvisnost

13. Korelacije med dogodki neplačila in dogodki migracije

Modeli IRC institucij morajo vključevati učinek korelacij med dogodki neplačila in dogodki migracije na način, ki je skladen z njihovim namenom, to pomeni zajeti korelacije kreditnih tveganj med različnimi izdajatelji. Predpostavke, na katerih temeljijo njihove ocene, morajo biti skladne s predpostavkami, uporabljenimi v simulaciji. Metodologija mora biti dokumentirana in ustrezno utemeljena. Pristop

mora biti primeren in dovolj konservativen, da zajame medsebojno odvisnost med dejavniki tveganja, ki vplivajo na dogodke kreditnega tveganja, kot so neplačila in migracije. To vključuje na primer zahtevo, da je treba ocene, če se institucije odločijo oceniti svoje parametre korelacije na podlagi cen vrednostnih papirjev, s katerimi trgujejo, pogosto posodobiti.

14. Predpostavke na podlagi kopule

Institucija lahko za opisovanje svojih predpostavk o medsebojni odvisnosti med dejavniki tveganja izbere možne kopule kandidatov glede na njihovo sposobnost, da utemeljijo skupine dogodkov neplačil ali migracij za pretekle dogodke z repa statistične distribucije. Izbiro določene kopule je treba utemeljiti in dokumentirati.

15. Dejavniki sistematičnega tveganja

1. Čeprav je medsebojna odvisnost med izdajatelji pogosto modelirana z uporabo kombinacije idiosinkratičnih (tj. individualnih) ter enega ali več dejavnikov sistematičnega tveganja, podobno kot regulativni okvir IRB, te smernice ne predpisujejo nobenega pristopa modeliranja, če institucija izpolnjuje vse ustrezne zahteve glede kakovosti in ovrednotenja za zagotovitev, da je njen pristop ustrezno konservativen.

2. Če model predvideva različna obdobja likvidnosti, mora biti razvoj dejavnikov sistematičnega tveganja dosleden in skladen v teh različnih obdobjih likvidnosti.

3. Korelacijo med dejavnikom(-i) sistematičnega tveganja in „postopkom plačilne sposobnosti“ posameznega izdajatelja je včasih težko oceniti, ker niso neposredno opazni. Tehniko ocenjevanja, ki temelji neposredno ali posredno na opazovanih tržnih podatkih (kot v primeru uvrščenih lastniških finančnih instrumentov), je treba ustrezno utemeljiti in dokumentirati.

4. Kadar institucija izbere parametrično formulo, ki predvideva več dejavnikov sistematičnega tveganja, kar bolje izraža industrijsko ali regionalno koncentracijo, kot če se predvideva en dejavnik sistematičnega tveganja, je treba izbiro parametrične formule analizirati in ovrednotiti, na primer s primerjavo rezultatov trenutnega modela z rezultati spremenjene različice istega modela, pri katerem se uporabi formula IRB in pri čemer so vsi dejavniki sistematičnega tveganja v popolni korelaciji.

16. Koncentracija portfelja

1. Modeli IRC institucij morajo izražati koncentracije izdajateljev, ki lahko na primer izhajajo iz pomanjkanja regionalne ali industrijske diverzifikacije ali iz velikih izpostavljenosti posameznim ali povezanim izdajateljem. Institucije morajo dokazati, da so v IRC na splošno ustrezno zajeta tveganja koncentracij izdajateljev. Zato

morajo institucije predvsem ovrednotiti in dokumentirati, da se rezultat modela IRC povečuje z ravno koncentracije njihovega portfelja.

2. Institucija mora zlasti dokazati, da so v njenem pristopu ustrezno zajete koncentracije portfelja.

17. Matrike prehodov

1. Matrike prehodov za modeliranje procesa prehodabonitetne ocene morajo temeljiti na preteklih podatkih o migraciji z uporabo zunanjih (tj. bonitetnih agencij) ali notranjih virov. Matrikam iz zunanjih virov je treba dati prednost, kadar notranji pretekli podatki niso dovolj. Institucije morajo zagotoviti, da je na voljo dovolj preteklih podatkov za pridobitev zanesljive, natančne in statistično dosledne ocene. Potrditi morajo zanesljivost matrik prehodov, zlasti v povezavi z višjimi kategorijami bonitetnih ocen, pri katerih lahko nekaj večjih znižanj ali neplačil znatno vpliva na pogostost migracij. V skladu z zahtevo po „standardu zanesljivosti, primerljivem s pristopom IRB“, ki je določen v direktivi o kapitalskih zahtevah, mora obdobje opazovanja preteklih dogodkov trajati najmanj 5 let.

2. Ločene matrike prehodov se lahko uporabljajo za posebne skupine izdajateljev in posebna geografska območja. Treba je sprejeti uravnoteženo odločitev za uporabljen niz matrik prehodov, kar je odvisno od (i) sestave portfelja institucije, (ii) razpoložljivosti natančnih matrik prehodov in (iii) možnih razlik v migracijskih značilnostih med produkti, izdajatelji in/ali geografskimi območji. Pri taki odločitvi je treba upoštevati (i) izbiro (notranjega ali zunanjega) vira v kombinaciji z analizo prekrivanja in/ali možne neusklajenosti med portfeljem institucije in osnovnimi instrumenti, ki so podlaga za matrike prehodov; (ii) razlog za uporabo katerega koli sistema tehtanja (tudi za uporabo enakih uteži) in (iii) velikost preteklega časovnega obdobja. Institucije morajo razviti eno (ali več, če so na voljo ustrezni podatki) matriko prehoda, ki je značilna za državne dolžnike.

3. Če je neplačilo modelirano kot absorpcijsko stanje, je treba matrike prehoda prilagoditi, da se zagotovi, da to stanje absorpcije ni v nasprotju z notranjimi ocenami PD. Podobno se lahko prilagodijo matrike prehoda, če stolpec „neocenjeno“ (NR) ali drug stolpec pomeni stanje absorpcije za preklicane bonitetne ocene ali neocenjene izpostavljenosti. Vse take prilagoditve morajo biti dokumentirane, učinek navedenih prilagoditev pa je treba vključiti v dokumentacijo.

4. Matrike prehoda se na splošno nanašajo na enoletno obdobje. Če se zahtevajo krajše matrike prehoda, in sicer kadar se uporabijo obdobja likvidnosti, krajša od enega leta, ustrezne matrike prehoda ni vedno mogoče izračunati neposredno, zato so potrebni približki. Dokumentirati je treba približke in podlago za posebne predpostavke, uporabljene v tem postopku (na primer, kadar se uporabijo matrike generatorja). Te predpostavke je prav tako treba oceniti, da se preveri, ali so trajno veljavne. V okviru ovrednotenja se lahko za obdobje, ki je enako prvotnemu obdobju

matrike, izračuna matrika, ki temelji na generatorju, da se oceni razlika, ki izhaja iz razvoja matrike generatorja.

18. Predpostavka o nespremenjeni ravni tveganja v enoletnem obdobju za izračun kapitala

1. Institucije morajo pri modeliranju nespremenjene ravni tveganja v enoletnem obdobju za izračun kapitala ponovno uravnotežiti ali obnoviti pozicije ob koncu vsakega obdobja likvidnosti glede na nove pozicije, da se zagotovi enaka začetna raven tveganja kot ob začetku obdobja likvidnosti.

2. Če se predpostavlja enoletna nespremenjena pozicija, ki pomeni, da se ne uporabijo obdobja likvidnosti, morajo institucije za vse pozicije IRC dosledno izvesti takojšnje testiranje izjemnih situacij v enoletnem obdobju za izračun kapitala (ki se imenuje „predpostavka o enoletni nespremenjeni poziciji“).

3. Z vidika modeliranja se lahko nespremenjena raven tveganja kaže kot nadomestitev pozicij, če se je migracija ali neplačilo pojavilo v obdobju likvidnosti, s pozicijami, katerih lastnosti tveganja so enake kot pri prvotnih pozicijah na začetku obdobja likvidnosti.

4. Modeliranje nespremenjene ravni tveganja v enoletnem obdobju za izračun kapitala se lahko na primer doseže na podlagi spodaj opisanega pristopa. Institucije se lahko za izračun izgub v obdobjih likvidnosti odločijo predpostavljati, da se za bonitetne ocene (ali razmike) izvede takojšnje testiranje izjemnih situacij. To pomeni, da instituciji v tem primeru ni treba vključiti časovnega učinka, saj pozicije ohranijo svoje prvotne preostale zapadlosti ob koncu vsakega obdobja likvidnosti; z drugimi besedami – pozicije se ne starajo. Poleg tega pri prevrednotenju portfelja ob ponovnem uravnoteženju ni treba upoštevati morebitnih sprememb v tržnih pogojih (zlasti se lahko ohrani stalnost kreditnih razmikov po bonitetnih ocenah). Zato se pri merjenju izgub v okviru IRC ne upošteva čas vsakega dogodka migracije ali neplačila, dobički in izgube pa se izračunajo na dan izračuna.

5. Pri modeliranju IRC ne sme biti dovoljeno modeliranje staranja pozicij glede na pričakovane velike izzive in ugotovljene težave, povezane z modeliranjem staranja pozicij, ter precejšnjo regulativno arbitražo, ki bi jo to lahko povzročilo. To utemeljeno kaže, da je v tej fazi zaželen konservativen pristop.

19. Varovanje pred tveganji

1. Institucije lahko za izračun IRC pobotajo dolge in kratke pozicije samo, če se te nanašajo na popolnoma enake finančne instrumente.

2. Učinki diverzifikacije, povezani z dolgimi in kratkimi pozicijami, se lahko priznajo le z natančnim modeliranjem bruto dolgih in kratkih pozicij v različnih instrumentih. Institucije morajo v vsakem primeru dokazati, da učinki diverzifikacije ali varovanja pred tveganji niso precenjeni; v modelih morajo biti zlasti prikazane neusklajenosti glede zapadlosti.

3. Da se ustrezno prikaže bazično tveganje, če je to tveganje bistvenega pomena, mora biti vrednotenje za IRC za povezane pozicije (kot so na primer obveznice in kreditne zamenjave (CDS) za istega dolžnika) ločeno. Neto dolge in kratke pozicije, ki se sklicujejo na podobne, vendar ne na enake osnovne instrumente, tako ne smejo povzročiti, da je IRC enak nič. Če se bazično tveganje ne prikaže, morajo institucije predložiti dokaz, da to tveganje ni bistvenega pomena.

4. Institucije morajo pokazati učinek, ki ga imajo neusklajenosti glede zapadlosti med dolgimi in kratkimi pozicijami v obdobju likvidnosti (na primer če kreditna zamenjava zapade pred osnovno obveznico in se dogodek neplačila zgodi po zapadlosti kreditne zamenjave), če so tveganja, povezana s tem, bistvenega pomena. Zato mora biti institucija sposobna izračunati dobičke in izgube ob upoštevanju učinka morebitnih neusklajenosti glede zapadlosti med dolgimi in kratkimi pozicijami. Sposobna mora biti vsaj dokazati, da navedeno tveganje ni bistvenega pomena, sicer mora tveganje ustrezno modelirati.

D. Vrednotenje dobičkov in izgub

20. Učinek spremembe bonitetne ocene na tržne cene

1. Institucije lahko izberejo katerega koli od pristopov, ki so na voljo za pretvorbo simuliranih sprememb bonitetnih ocen v spremembe cen, vključno z uporabo absolutnih ali relativnih razlik med povprečnimi razmiki po bonitetnih razredih. Izbrano metodologijo je treba dosledno uporabljati in dokumentirati. V vseh primerih morajo biti ustrezni podatki o razmikih čim bolj ločeni glede na različne kategorije pozicij. Pristojnim organom je treba dokazati, da pristop dovolj razlikuje med pozicijami z različnimi cenovnimi značilnostmi. Na primer, kreditno zamenjavo (CDS) in osnovno obveznico je treba vrednotiti ločeno.

2. V zvezi s točko 18 teh smernic lahko institucija dosledno uporabi predpostavko o takojšnji spremembi bonitetne ocene, kar pomeni, da tržni pogoji v določenem obdobju določijo cene po migraciji, pri čemer se upošteva učinek idiosinkratičnega vrednotenja, ki se pričakuje ob dogodku migracije (glej točko 20.5 spodaj), in zanemarijo vsi časovni učinki na ceno instrumenta, katerega bonitetna ocena se je spremenila.

3. Če simulacija, na primer vrednotenje finančnih instrumentov, ne povzroči spremenjene bonitetne ocene, se sprememba vrednosti ne sme predpostavljati.

4. V primeru spremembe bonitetne ocene je treba ponovno izračunati spremembe tržnih cen. Zahtevati je treba celovito prevrednotenje, razen če lahko institucija dokaže, da se v njenem pristopu za oblikovanje cen zadostno kažejo celo velike spremembe cen, ki se lahko pričakujejo zaradi spremembe bonitetne ocene. To se lahko opravi kot predhodni izračun v smislu, da je lahko vektor cen za vsako stanje bonitetne ocene vhodni podatek pri izračunu IRC. Učinek spremembe bonitetne ocene na tržne cene je treba oceniti z uporabo trenutno opazovanih tržnih podatkov (na primer razmikov) ali povprečja preteklih tržnih podatkov, opazovanih v največ enem letu ali katerem koli drugem ustreznem obdobju, ki ga odobrijo pristojni organi. Pretekle PD se ne smejo uporabiti za namene diskontiranja, kadar se izvaja celovito prevrednotenje ob spremembi bonitetne ocene, ker ne izražajo dovolj trenutnih tržnih cen.

5. Pozicije, ki migrirajo v stanje neplačila, je treba vrednotiti na podlagi stopnje poplačila ali stopnje izgube ob neplačilu. Stopnjo izterjave je treba uporabiti za fiktivno vrednost pozicije, razen če so pridobljene ocene glede na tržne vrednosti pozicij. Pristojnim organom je treba dokazati, da je ocena ustrezno ločena glede na različne kategorije dolžnikov in instrumentov. Izračuni morajo biti skladni med instrumenti. Vsak drug pristop je treba ustrezno utemeljiti in dokumentirati, zlasti če so uporabljene splošne tržne LGD, institucija pa mora imeti vzpostavljen dokumentiran postopek, ki opisuje, katera merila LGD za posamezne pozicije je treba prilagoditi.

6. Model mora zajemati odstopanja, ki izhajajo iz razlik v opredelitvi kreditnega dogodka, podrejenosti v strukturi kapitala ali izpostavljenosti različnim subjektom v skupini. To se lahko na primer izvaja z uporabo stohastičnih stopenj poplačil. Obveznice v položaju neplačila so načeloma vključene v portfelj IRC, če so v trgovalni knjigi (primerjaj z odstavkom 4.5). Zato mora model zajemati tveganje, da lahko ocene LGD po neplačilu odstopajo od njihovih ocen pred neplačilom. Začetne LGD ali stopnjo poplačila, ki se uporablja za posamezne neplačane pozicije, je treba posodabljati enako pogosto za izračun IRC kot za izračun dobičkov in izgub, LGD pa morajo biti skladne s številkami, uporabljenimi za izračun dobičkov in izgub.

21. Izračun dobičkov in izgub

Parametre vrednotenja za vse kategorije bonitetnih ocen je treba oceniti metodološko dosledno. Ker je IRC kapitalska zahteva za tržna tveganja, mora vrednotenje pozicij na podlagi IRC temeljiti na trenutno opazovanih tržnih podatkih. Za vrednotenje pozicij, za katere se izvedejo testiranja izjemnih situacij, ki jih ustvarijo spremembe bonitetnih ocen, se uporabijo zadnji tržni podatki, ki so na voljo v času izračuna IRC.

E. Obdobje likvidnosti

22. Raven, na kateri se določijo obdobja likvidnosti

1. Institucije bi morale določiti obdobja likvidnosti na ravni produktov in ne na ravni izdajateljev. Za posamezno pozicijo se lahko ustrezno obdobje likvidnosti razlikuje glede na vrsto produkta (vključno z njegovo kompleksnostjo) in izdajatelja.

2. Glede na praktične vidike zaradi popolnoma razdrobljene ocene obdobja likvidnosti na ravni produkta in ob upoštevanju precejšnjega obsega produktov v portfeljih trgovanja, se lahko obdobja likvidnosti na začetku določijo na skupni podlagi, na primer na ravni izdajateljev.

3. Vendar morajo institucije spremljati in dokumentirati obseg produktov, povezanih z vsakim izdajateljem, in zagotoviti, da je obdobje likvidnosti, določeno na skupni ravni, ustrezno tudi za najbolj nelikvidne produkte.

23. Ključna merila za določanje ustreznega obdobja likvidnosti

1. Institucije morajo dokumentirati merila, ki jih uporabijo za določitev ustreznega obdobja likvidnosti za pozicijo ali niz pozicij. Prav tako morajo dokumentirati metodologijo za pretvorbo teh meril v opredeljeno obdobje likvidnosti in jo dosledno uporabljati za vse pozicije.

2. Likvidnost pozicije se lahko pokaže z vrsto meril, ki temeljijo na preteklih izkušnjah, strukturi trga ter kakovosti in kompleksnosti produkta. Institucije morajo opredeliti sklop meril, za katera menijo, da so bistvenega pomena za opredelitev obdobja likvidnosti njihovih portfeljev. Ta merila vključujejo:

- i. aktivnost trga, ki se izraža v številu in obsegu poslov trgovanja s finančnim instrumentom ali imenom ali v velikosti preteklih razponov med prodajnim in nakupnim tečajem;
- ii. struktura trga, kot sta število in porazdelitev vzdrževalcev trga in tržnih kotacij;
- iii. velikost pozicije (glede na povprečje trgovalnih obsegov/celotno velikost trga);
- iv. investicijska kakovost (na primer bonitetna ocena);
- v. geografska lokacija izdajatelja;
- vi. zapadlost.

3. Vsaj eno od meril, upoštevanih pri določitvi obdobja likvidnosti, mora biti neposredno povezano s koncentriranostjo pozicij (na primer na podlagi velikosti pozicije glede na velikost trga ali povprečje trgovalnih obsegov), glede na to da se pričakuje, da je obdobje likvidnosti daljše za pozicije, ki so koncentrirane, zaradi daljšega obdobja, potrebnega za unovčenje takih pozicij.

4. Pozicije morajo biti sistematično ocenjene glede na merila, ki so izbrana in dodeljena za ustrezna obdobja likvidnosti (najnižji prag treh mesecev). Kadar so za

pozicijo ali niz pozicij na voljo omejeni podatki, morajo institucije konzervativno določiti ustrezno obdobje likvidnosti.

5. Pristop, ki se uporablja za povezovanje merila z daljšim ali krajšim obdobjem likvidnosti, je treba dokumentirati in podpreti s preteklimi dokazi, vključno z dokazi, ki temeljijo na izkušnjah unovčenja podobnih pozicij v izjemnih obdobjih, za zagotovitev, da se v analizi pomotoma ne uporabijo predpostavke, ki se zdijo teoretično smiselne, vendar v praksi ne držijo – na primer, morda v vseh primerih ne drži, da nižja bonitetna ocena pomeni daljše obdobje likvidnosti, če obstaja aktiven trg za nekatere vrste pozicij z nižjimi bonitetnimi ocenami. Kadar se na primer uporabljajo pretekli razponi med prodajnim in nakupnim tečajem, lahko institucije določijo prage, s katerimi opredelijo, za katero obdobje likvidnosti je pozicija dodeljena, izbiro teh pragov pa je treba utemeljiti.

24. Spremljanje obdobja likvidnost – ključni kazalniki potrebe po pregledu

1. Obdobja likvidnosti je treba redno pregledovati, da se zagotovi njihova stalna ustreznost, zlasti glede na dogodke ali morebitne pomembne kazalnike sprememb pogojev likvidnosti na trgu, kar kaže na možnost, da se likvidnost trgov hitro spreminja z vstopom udeležencev na trgu v vrste finančnih instrumentov in njihovim izstopom iz njih.

2. Institucije morajo pomembne spremembe dejavnikov, ki se uporabljajo za določitev obdobja likvidnosti, upoštevati kot minimalni sklop sprožilcev pregleda ustreznega obdobja likvidnosti. Vse izkušnje s prodajo pozicije, ki kaže, da obdobje likvidnosti ni dovolj konzervativno, je prav tako treba takoj upoštevati pri določitvi obdobja likvidnosti za podobne produkte, nato pa je treba skladno s tem posodobiti postopke za dodelitev pozicij dejavnikom likvidnosti.

3. Institucije morajo v določenem obdobju na podlagi svojih izkušenj na trgu spremljati obseg dejavnikov za določitev obdobja likvidnosti in jih izboljšati.

F. Splošno

25. Ovrednotenje

1. Institucije morajo pri oblikovanju, testiranju in vzdrževanju modelov IRC uporabiti načela ovrednotenja. Ovrednotenje mora vključevati oceno zanesljivosti zasnove, stalno spremljanje, ki zajema preverjanje in primerjanje postopkov, ter analizo rezultatov.

2. Ovrednotenje modelov IRC mora vključevati vsaj naslednja načela:

- i. obdobja likvidnosti morajo izražati dejansko prakso in izkušnje v obdobjih sistematičnih in idiosinkratičnih izjemnih situacij;

- ii. model IRC za merjenje tveganja neplačila in migracije v obdobju likvidnosti mora upoštevati objektivne podatke v ustreznem obdobju in vključevati primerjavo ocen tveganja za ponovno uravnotežen portfelj z ocenami tveganja za portfelj s fiksnimi pozicijami;
- iii. predpostavke o korelaciji v modelu IRC, vključno s strukturo stohastičnih odvisnosti in korelacij/kopul, ter število in uteži dejavnikov sistematičnega tveganja morajo biti podprti z analizo objektivnih podatkov v konceptualno trdnem okviru. Zlasti je treba analizirati učinek različnih predpostavk na podlagi kopule, na primer s testiranjem učinka različnih predpostavk o porazdelitvi. Gibanje neplačil in migracij, ki ga predvideva model, je treba ovrednotiti glede na dejanske izkušnje v zvezi z neplačili in migracijami pri portfeljih terjatev, s katerimi se trguje;
- iv. ovrednotenje modela IRC se mora opirati na različne teste izjemnih situacij ter analize občutljivosti in analize scenarijev za kvalitativno in kvantitativno oceno sprejemljivosti pristopa, zlasti glede obravnave koncentracij. Tak test mora zajemati pretekle in hipotetične dogodke;
- v. ovrednotenje mora zajemati tudi oceno kalibracije parametrov tveganja PD in LGD;
- vi. institucija si mora prizadevati, da razvije ustrezna merila za primerjavo notranjega modeliranja za oceno skupne natančnosti njenih modelov IRC;
- vii. z ovrednotenjem se mora oceniti preglednost in ustreznost dokumentiranosti pristopa modeliranja IRC.

26. Test uporabnosti

1. Institucija mora dokumentirati, kako notranje poročati o postopku IRC, kakšne so njene presoje za merjenje tveganj in kakšno vlogo imajo te presoje pri obvladovanju (tveganja) institucije.

2. Vzpostavljeni morajo biti postopki, ki na podlagi presoje IRC vodijo do morebitnega ustreznega ukrepa za odpravo nepravilnosti in so vključeni v obvladovanje tveganja.

3. Primerjava poročanja, presojanja, pregledovanja in uporabe rezultatov notranjih modelov tržnih tveganj po posameznih oddelkih v instituciji se šteje za koristno za pojasnitev testa uporabnosti.

27. Dokumentacija

1. Institucija mora dokumentirati svoj pristop za zajetje presežnih tveganj neplačila in migracije tako, da so korelacija in druge predpostavke modeliranja pregledne za pristojne organe.

2. Zato je treba izračun mer tveganja na podlagi modela in povezane podatkovne tokove dokumentirati tako natančno, da lahko tretja oseba ponovi te mere tveganja. Poleg tega mora institucija dokumentirati postopek za začetno in stalno ovrednotenje modela IRC tako natančno, da lahko tretja oseba ponovi analizo. Dokumentacija mora zajemati tudi opis stalnih postopkov vzdrževanja modela, ki se uporabljajo pri začetnem razvrščanju in posodobitvi vhodnih parametrov modela.

28. Pristopi IRC, ki temeljijo na različnih parametrih

1. Institucija lahko uporabi pristop za zajetje presežnih tveganj neplačila in migracije, ki ni skladen z vsemi določbami iz odstavka 3 Priloge II k Direktivi 2010/76/EU (v nadaljnjem besedilu tega oddelka: pristop IRC, ki ni popolnoma skladen):

- i. če je ta pristop IRC, ki ni popolnoma skladen, usklajen z notranjimi metodologijami institucije za ugotavljanje, merjenje in upravljanje tveganj ter
- ii. če lahko institucija dokaže, da njen pristop povzroči kapitalsko zahtevo, ki je najmanj tako visoka, kot če bi temeljila na pristopu, ki bi bil popolnoma skladen z vsemi zahtevami IRC.

2. Institucija mora zagotoviti vse potrebne informacije v zvezi z elementi njenega pristopa IRC, za katere institucija ali njen nadzornik meni, da ni popolnoma skladen.

3. Pristojni nacionalni nadzornik na podlagi zagotovljenih informacij odloči, ali se pristop IRC, ki ga institucija uporablja ali načrtuje uporabljati, šteje za neskladen pristop IRC oziroma ali ga je mogoče šteti za pristop IRC, ki ni popolnoma skladen, v skladu s točko 28.4 spodaj. Če se pristop IRC šteje za neskladen pristop IRC, to načeloma pomeni uporabo standardiziranega pristopa za posebna tveganja za pozicije, zajete v neskladnem pristopu IRC.

4. Da bi se pristop institucije štela za pristop IRC, ki ni popolnoma skladen, mora institucija svojemu nadzorniku dokazati, da njen pristop IRC povzroči kapitalsko zahtevo, ki je najmanj tako visoka, kot če bi temeljila na pristopu, ki bi bil popolnoma skladen z IRC.

5. Odločitev o tem, ali se pristop institucije šteje za pristop, ki ni popolnoma skladen, sprejmejo pristojni organi.

29. Pogostost izračuna

1. IRC se izračuna najmanj enkrat tedensko. Vendar se lahko institucije odločijo mero izračunati pogosteje. Če se institucija na primer odloči za tedenski izračun IRC, potem za dnevni izračun kapitalskih zahtev na podlagi notranjih modelov velja naslednje:

- i. ista vrednost IRC se uporabi pet zaporednih delovnih dni po uporabi modela IRC;
- ii. institucije morajo za izračun povprečnih vrednosti IRC v preteklih 12 tednih uporabiti dvanajst preteklih tedenskih vrednosti IRC.

2. Institucija mora biti sposobna dokazati, da je njen portfelj v določenem dnevu v tednu, izbranem za izračun IRC, reprezentativen za portfelj v tistem tednu in da izbrani portfelj ne povzroča sistematičnega podcenjevanja vrednosti IRC, če se izračunajo tedensko.

Naslov III – Končne določbe in izvajanje

30. Datum začetka uporabe

Pristojni organi te smernice vključijo v svoje nadzorne postopke v šestih mesecih po objavi končnih smernic. Nato zagotovijo, da institucije učinkovito ravnajo v skladu z njimi.